

BügelHajema

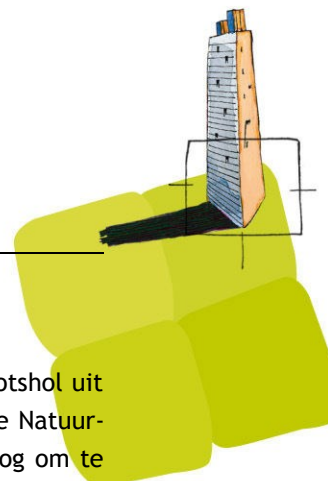
Plek voor ideeën

Onderzoeksrapport

Opdrachtgever: Natuurmonumenten

projectnummer: 002.20.00.00.00

Aan: de heer J. Annen
Natuurmonumenten
Van: mevrouw J. Pronk
de heer D.J. Venema
BügelHajema Adviseurs bv
Onderwerp: Beoordeling Flora- en faunawet natuurinrichting polder Botshol/Nellestein
Datum: 09-06-2015

Inleiding

Natuurmonumenten is voornemens om doormiddel van eigendomsruil het natuurgebied Botshol uit te breiden met agrarische gronden die in eigendom zijn van een agrariër. De gronden die Natuurmonumenten inbrengt in de ruil zijn ook nog steeds in agrarisch gebruik (beheertype 'nog om te vormen naar natuur'). Voor een overzicht van het plangebied zie figuur 1. De laag liggende delen van het uitruilgebied worden geplagd om meer variatie in maaiveld hoogte en dus habitat te realiseren. Ook worden er natuurvriendelijke oevers en poelen aangelegd. De vrijgekomen grond wordt gebruikt voor het ophogen van een omliggende kade. Deze kade wordt aangelegd met natuurlijke taluds om zoveel mogelijk op te gaan in het landschap. Er wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. Doormiddel van een bestemmingsplanprocedure wordt de agrarische bestemming (uitruilgebied) omgezet naar de bestemming natuur, en de natuurbestemming (inruilgebied) naar de agrarische bestemming.

Ten behoeve van deze plannen wenst de Natuurmonumenten een beoordeling van het plan in het kader van de Flora- en faunawet (Ffw). Voorliggende notitie voorziet in deze behoefte.

Flora- en faunawet

Achter de Ffw staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Ffw van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten, hierna te noemen: licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd.

Inventarisatie

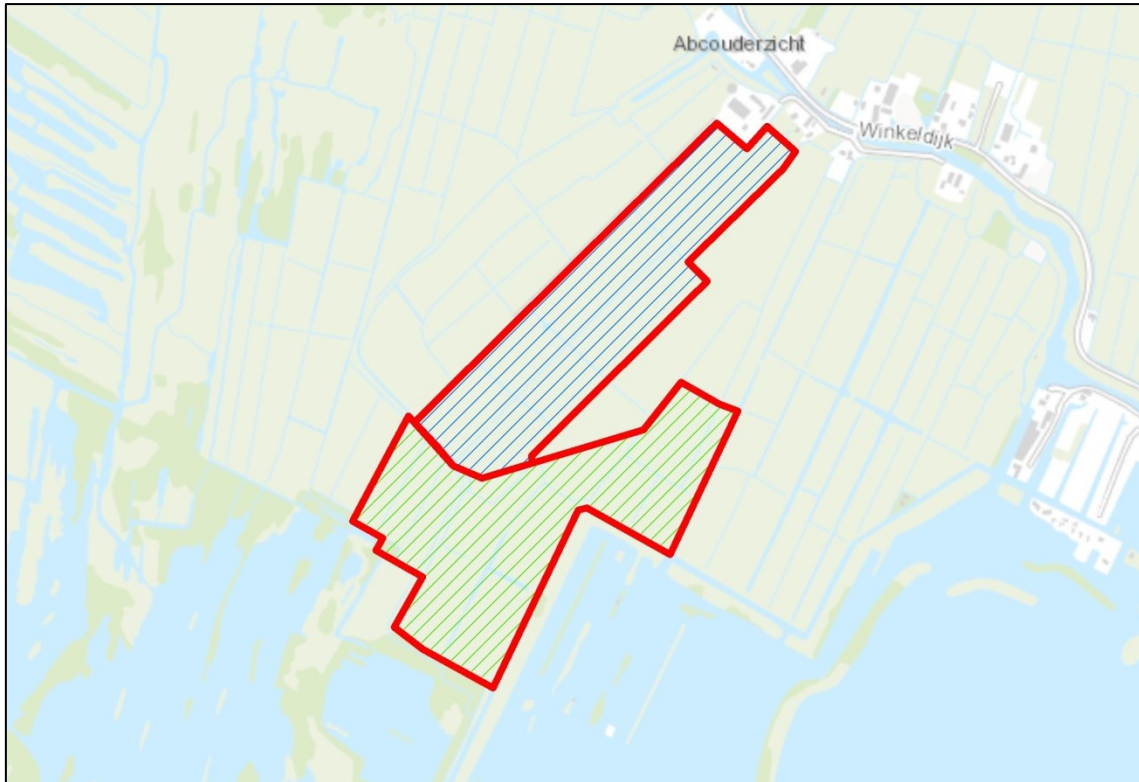
Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een veldbezoek. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 2 juni 2015 en is uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv. Tijdens het veldbezoek zijn de sloten in en rond het plangebied met behulp van een fijnmazig schepnet (standaardmodel RAVON) bemonsterd op het voorkomen van beschermde vissoorten.

BügelHajema Adviseurs bv, Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu BNSP

Vaart nz 48-50, Postbus 274, 9400 AG Assen T 0592 316 206 F 0592 314 035

E assen@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

Figuur 1. Ligging plangebied rood omlijnd, met groen gearceerd het uitruilgebied en blauw gearceerd het inruilgebied

Ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde soorten in de omgeving is ‘Natuurwaardeninventarisatie bestemmingsplan Buitengebied Abcoude’ (BügelHajema Adviseurs 2009, projectnummer 002.00.01.20.11) geraadpleegd en is via Quickscanhulp.nl¹ (© NDFF - quickscanhulp.nl 27-05-2015 15:53:45) soortinformatie uit de Nationale Database Flora en Fauna² opgevraagd. Uit de verkregen opgave van Quickscanhulp.nl blijkt dat in een straal van 1 kilometer rond het plangebied de laatste vijf jaar, naast verschillende vogel- en vleermuissoorten, de op basis van de Ffw streng beschermde rugstreeppad en ringslang en de middelzwaar beschermde rietorchis, ronde zonnedauw, waterdrieblad, welriekende nachtorchis en kleine modderkruiper zijn waargenomen. Verder zijn inventarisatiegegevens bij Natuurmonumenten opgevraagd. Natuurmonumenten had, behalve van vogels, geen relevante gegevens. De percelen hebben geen hoge waarde voor broedvogels.

¹ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

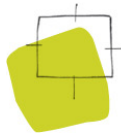
In lijn met voorgaande werd tijdens het veldbezoek (tijdens broedseizoen) ook slechts een zeer laag aantal vogels ter plaatse van het plangebied waargenomen. Waargenomen vogels zijn een paartje kraakeenden, een paartje wilde eenden en een blauwe reiger. Direct ten zuiden van het plangebied is in een elzenbroekbos een broedkolonie van aalscholver aanwezig. Aalscholvers vliegen regelmatig af en aan over het plangebied.

De percelen van het inruilgebied waren recentelijk gemaaid en geïnjecteerd met drijfmest. De slootkanten waren niet gemaaid en hier was een bloemrijke vegetatie aanwezig met onder meer blaartrekkende boterbloem, echte koekoeksbloem, grote ratelaar, liesgras en pinksterbloem. De aanwezige soorten indiceren een vochtige, voedselrijke grond. In het water groeit hier onder meer draadalg, holpijp en zwanenbloem (licht beschermd).

Gebiedsdeel inruil (bestaande bestemming natuur): sloot met draadalg en in de slootkant grote ratelaar

Op de percelen van het uitruilgebied stond een hoge grasvegetatie die gedomineerd werd door gestreepte witbol. Tussen het gras staan soorten als kale jonker en kruipende boterbloem. De aanwezige soorten in het ruige grasland indiceren een natte, matig voedselrijke grond. In de slootkanten staat onder meer gele lis, moerasvergeet-mij-nietje, wateraardbei (zuidzijde tegen be-

staand natuurgebied)) waterzuring en waterweegbree en in het water is draadalg, gele plomp en zwanenbloem aanwezig. Beschermde plantensoorten, anders dan zwanenbloem, zijn niet in het plangebied aangetroffen. Gezien de terreinomstandigheden geeft het eenmalige veldbezoek een voldoende beeld.

Wat grondgebonden zoogdieren betreft wordt uitsluitend de aanwezigheid van een aantal licht beschermde soorten verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn twee hazen waargenomen en zijn bewoningsporen van mol, veldmuis en woelrat aangetroffen.

Het plangebied vormt naar verwachting een onderdeel van het foerageergebied van enkele streng beschermde vleermuissoorten. Te verwachten soorten zijn meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

In enkele sloten is de licht beschermde meerkikker aangetroffen. De soort is hier minder talrijk dan op voorhand werd verwacht. In lage dichtheden kunnen ook de licht beschermde bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander worden verwacht. De aanwezigheid van de in de omgeving voorkomende rugstreeppad wordt op basis van de terreinomstandigheden en ecologische waterkwaliteit niet verwacht.

Bij de bemonstering van de sloten zijn kleine modderkruiper (middelzwaar beschermd) en tien-doornige stekelbaars gevangen. Kleine modderkruiper is binnen het plangebied in een zeer lage dichtheid aanwezig.

Eén van de gevangen kleine modderkruipers

Het plangebied heeft geen belangrijke waarde voor de streng beschermde ringslang. Binnen en direct rond het plangebied zijn ook geen broeihopen aanwezig. Mogelijk kan incidenteel een zwerfend exemplaar in het plangebied worden aangetroffen.

Gezien de inrichting en het gebruik is het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor ongewervelden. Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen/de verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden verwacht. Tijdens de bemonstering van de sloten zijn onder meer de niet beschermde grote spinnende watertor, gewone geelgerande waterroofkever, marmerkreeft en rode Amerikaanse rivierkreeft gevangen. Deze laatste twee soorten zijn invasieve exoten.

Gebiedsdeel uitruil (bestaande bestemming agrarisch): grasland wordt 'gekleurd' door gestreepte witbol

Beoordeling

Hoewel het uiteindelijke doel is de natuurwaarden in het gebied te verhogen, kunnen als gevolg van het vergraven van gronden en wateren bestaande natuurwaarden verloren gaan, dan wel worden verstoord.

Bij het vergraven van de bodem en wateren kunnen licht beschermde amfibie- en zoogdiersoorten worden verwond en/of gedood (verbodsbepaling artikel 9 van de Ffw). Tevens kunnen voortplantingsplaatsen en andere vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord en/of vernield (verbodsbepaling artikel 11 van de Ffw). De streng beschermde ringslang kan incidenteel als zwerver in het plangebied worden aangetroffen. Bij werkzaamheden kan een slachtoffer vallen. Bij de uitvoering

van werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels worden verstoord en/of vernietigd (verbodsbepaling artikel 11 en 12 Ffw). Alle inheemse vogels zijn streng beschermd. Negatieve effecten op in de omgeving verblijvende streng beschermde vleermuissoorten worden niet verwacht.

Bij het vergraven van de watergangen kunnen exemplaren van de middelzwaar beschermd kleine modderkruiper worden verwond en/of gedood (verbodsbepaling artikel 9 Ffw). Tevens kunnen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen worden weggenomen of de functionaliteit daarvan verstoord worden (verbodsbepaling artikel 11 Ffw). Bij het vergraven van de watergangen kunnen ook groeiplaatsen van licht beschermde plantensoorten worden beschadigd en/of vernield (verbodsbepaling artikel 8 Ffw).

Toetsing

Binnen het plangebied komen verschillende op basis van de Ffw licht beschermde planten- en diersoorten voor. Als gevolg van de beoogde activiteiten kunnen verbodsovertredingen worden verwacht (artikel 8 tot en met 11 Ffw). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de relevante verbodsbepalingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing. Uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is gepland in september 2015 wanneer aanwezige amfibieën het meest mobiel zijn en zich kunnen verplaatsen/vluchten bij verstoring.

Men kan ten aanzien van de voorkomende vogelsoorten ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als verstoring van broedgevallen van vogels wordt voorkomen. Dit kan plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. De Ffw kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Onder gunstige omstandigheden kan het broedseizoen echter vroeger beginnen en langer doorlopen. Uitvoering van de inrichtingsmaatregelen is gepland in september 2015 wanneer broedende vogels zijn uitgebroed.

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden in september is de kans zeer klein dat zwervende exemplaren van ringslang slachtoffer worden van de inrichtingswerkzaamheden. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van artikel 9 van de Ffw. Bij het nemen van mitigerende maatregelen, zoals het werken in september, wordt er op voorhand geen verbodsovertreding verwacht. Ten aanzien van de middelzwaar beschermde kleine modderkruiper worden bij het vergraven van watergangen verbodsovertredingen van artikel 9 en 11 verwacht. Hiertoe zal een ontheffing van de Ffw moeten worden aangevraagd, dan wel zal gewerkt moeten worden conform een goedgekeurde gedragscode. Diverse gemeenten en brancheverenigingen hebben al een gedragscode opgesteld. Geconformeerd kan worden aan bijvoorbeeld de 'gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen'. Uitvoering van de inrichtingswerkzaamheden in september valt in het kader van deze gedragscode op een gunstig moment.